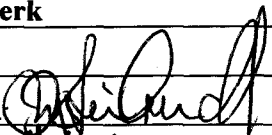
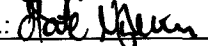

KSK-notat nr.: 71/2013 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Kleivfossen Energy AS/Kleivfossen kraftverk		
Fylke/kommune:	Nord-Trøndelag/Snåsa		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.	
Saksbehandler:	Marte Nyheim	Sign.:	
Dato:	27 NOV 2013		
Vår ref.:	NVE 200901937-15		

Søknad om tillatelse til bygging av Kleivfossen kraftverk i Snåsa kommune, Nord-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	5
NVEs vurdering	8
Landskap	8
Naturmangfold	9
NVEs konklusjon	10

Sammendrag

Kleivfossen Energy AS søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Kleivfossen kraftverk i Jørstadelva i Snåsa kommune. Kraftverket vil utnytte et fall på 8,55 m i Kleivfossen. Fra inntaket vil vannveien bestå av en rørgate på omlag 20 m. Middelvannføringen er beregnet til 9,3 m³/s og det er søkt om en maksimal slukeevne på 7,5 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 0,5 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 2,5 GWh. Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 700 l/s hele året. Jørstadelva ble vernet ved supplering av verneplan for vassdrag i 2005.

NVE konstaterer at Snåsa kommune stiller seg positive til den omsøkte utbyggingen, og at Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener det kan gis konsesjon dersom det settes vilkår om blant annet økt minstevannføring og Coandainntak. NVE konstaterer samtidig at Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går i mot konsesjon til det omsøkte tiltaket.

NVE har lagt avgjørende vekt på tiltakets virkninger for viktige verneverdier. Til tross for at det er etablert en fisketrapp i Kleivfossen, trekkes fossen frem som et landskapselement med vesentlig verdi. Etter NVEs vurdering vil omsøkt slukeevne på 80 prosent av middelvannføringen frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk. I verneplanen pekes det videre på at Jørstadelva er den viktigste gyteelva for storørretstammen i Snåsavatnet og at det forekommer ål i vassdraget. Etter NVEs vurdering vil redusert vannføring i Kleivfossen og høy sannsynlighet for uakseptabel

skade på storørret og ål medføre at verneverdiene knyttet til landskapsbilde og biologisk mangfold svekkes. Disse skadene kan etter vårt syn ikke avbøtes i tilstrekkelig grad.

NVE mener at en utbygging av Kleivfossen kraftverk vil påvirke verneverdiene negativt og at prosjektet er i strid med OEDs retningslinjer for små kraftverk (2007). Det gis ikke konsesjon til å bygge Kleivfossen kraftverk, jf. vannressursloven §§ 34 og 35, 1. ledd post 5 og 8.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Kleivfossen Energy AS, datert 4.6.2013:

”(...)

NTE Energiutvikling søker på vegne av Kleivfossen Energy AS (sus) om å utnytte vannfallet i Kleivfossen i Jørstadelva i Snåsa kommune i Nord-Trøndelag fylke til kraftutbygging og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. §8, om tillatelse til:

- å bygge Kleivfossen kraftverk

II Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Kleivfossen kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.”

Kleivfossen kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	224,2
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	294,6
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	39
Middelvannføring	m ³ /s	9,3
Alminnelig lavvannføring	l/s	700
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	914
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	787

KRAFTVERK

Inntak	moh.	38,60
Avløp	moh.	30,10
Lengde på berørt elvestrekning	m	20
Brutto fallhøyde	m	8,55
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,018
Slukeevne, maks	m ³ /s	7,5
Minste driftsvannføring	m ³ /s	1,8
Tilløpsrør, diameter	mm	1800
Tilløpsrør, lengde	m	20
Installert effekt, maks	MW	0,5
Brukstid	timer	5000

MAGASIN

Magasinvolym	mill. m ³	0
HRV	moh.	38,6
LRV	moh.	38,6

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,1
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,4
Produksjon, årlig middel	GWh	2,5

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	13,90
Utbyggingspris	kr/kWh	5,54

Kleivfossen kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	0,55
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	0,55
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	50
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Om søker

Kleivfossen Energy AS eies i sin helhet av fallrettighetshaverne i Kleivfossen. Selskapet er stiftet med det formål å utnytte kraftressursene i vassdraget og er tiltakshaver for Kleivfossen kraftverk.

Om søknaden

NTE Energiutvikling søker på vegne av Kleivfossen Energy AS etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å bygge Kleivfossen kraftverk. De ønsker å utnytte et fall på 8,55 m. Inntaket er planlagt på kote 38,6 og kraftstasjonen på kote 30,1. Fra inntaket vil vannveien bestå av en rørgate på omlag 20 m. Middelvannføringen er 9,3 m³/s og det er søkt om en maksimal slukeevne i kraftverket på 7,5 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 0,5 MW og årlig middelproduksjon er beregnet til 2,5 GWh. Søker planlegger å slippe en minstevannføring på 700 l/s hele året.

Beskrivelse av området

Kleivfossen kraftverk er planlagt lokalisert i Jørstadelva, sørvest for riksveg 763, omtrent 15 km fra Snåsa sentrum. Jørstadelva strekker seg fra Steinkjermyran i Imsdalen med utløp i Snåsavatnet. Vassdraget ble vernet ved suppleringen av verneplan for vassdrag i 2005. Nedbørfeltet til inntaket er på 224,2 km² og har en snaufjellandel på 40 prosent. Her er fjelltopper opp mot 1000 moh, mens tiltaksområdet ligger i den nedre delen av vassdraget om lag 30-40 moh. Dalføret er preget av skogkledde åser og kultur- og jordbrukslandskap med rik og frodig vegetasjon.

Det går vei langs Jørstadelva, og fylkesvei 763 og Nordlandsbanen krysser elva nær utløpet i Snåsavatnet. Like øst for Kleivfossen krysser ei bru elva. Kleivfossen har siden midten av 1700-tallet vært utnyttet i forbindelse med sagbruks- og mølledrift. Ved fossenakken finnes rester etter den gamle inntaksdammen og møllehuset står langs veien. Nedenfor Kleivfossen på nordsiden av elva er det

etablert en rasteplass. Det er videre etablert en fisketrapp i Kleivfossen, og i forbindelse med det ble det opparbeidet parkeringsplass og anleggsvei.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt på kote 38,6 med en betongdam. Dammen vil være 2,5-3 m høy og cirka 30 m lang, og utstyrt med fast tappeåpning. Inntaket planlegges dykket med varegind og bjelkestengsel.

Rørgate

Fra inntaksdammen til kraftstasjonen vil det gå en om lag 20 m lang rørgate på østsiden av elva. Den øverste delen tilstrebes sprengt ned i forbindelse med inntaket, mens den nedre delen planlegges lagt i dagen. Røret vil ha en diameter på 1800 mm.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt ved Klev Mølle øst for elva, og undervannet vil ligge på kote 30,1. Kraftstasjonen planlegges med en Kaplan-turbin med installert effekt på 0,5 MW. Turbinen vil ha en maksimal slukeevne på 7,5 m³/s og en minste slukeevne på 1,8 m³/s. Aggregatet vil bestå av generator og transformator i ett, og ha en ytelse på 0,55 MVA og en omsetning på 0,69/22 kV.

Nettilknytning

Nettilknytningen er planlagt med en cirka 50 m lang jordkabel fra kraftstasjonen frem til tilknytningspunktet. Fallrettighetshaverne vurderer også å etablere luftledninger fra kraftstasjonen for å forsyne egne eiendommer.

Veier

Eksisterende veier til Klev Mølle og fisketrappa i Kleivfossen er planlagt benyttet som adkomst til kraftstasjonen og inntaket, og det vil ikke være behov for etablering av nye veier.

Massetak og deponi

Egnede overskuddsmasser er planlagt benyttet lokalt på anlegget, og det kan eventuelt være aktuelt å lagre masser i eksisterende grustak sør for tiltaksområdet.

Arealbruk

Utbyggingen vil totalt beslaglegge cirka 1 daa, fordelt på inntak (0,6 daa), rørtrasé (0,2 daa) og kraftstasjon (0,2 daa).

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel er området definert som LNF-område hvor det åpnes for spredt ervervsbebyggelse i tilknytning til utbygging av mikro- og minikraftverk under 1 MW (sone LNF-K3).

Verneplan for vassdrag

Jørstadelva ble vernet ved suppleringsplan for vassdrag i 2005. Den er en av to større elver som har utløp i Snåsavatnet, og er etter midt-norske forhold et typisk innlandsvassdrag. Vannkvaliteten beskrives som god med lite/ingen forurensing.

Det er store verdier knyttet til hele vassdraget, med særlig vekt på de urørte områdene i øvre/indre deler av vassdraget og den meandrerende elvestrekningen i nedre del. Deler av feltet inngår i Sør-Norges største gjenværende villmarkspregede område. Den 3-4 km lange meandrerende strekningen nederst i vassdraget beskrives som en av de fineste av sitt slag tilknyttet innsjøer i Midt-Norge, og er en del av et unikt innlandsdeltasystem med avsnøringer, bakevjer og kroksjøer.

De overnevnte kroksjøene trekkes frem som interessante områder for ferskvannsbiologi. Snåsavatnet har en av Midt-Norges beste bestander av storørret og Jørstadelva er den viktigste gyteelva for denne stammen. Gyteområdet strekker seg opp til Kleivfossen, cirka 6 km fra utløpet, og her er det bygget fisketrapp slik at ørret kan vandre cirka 3 km videre opp i vassdraget. Det fremgår videre at det forekommer ål i Jørstadelva.

Området har kalkforekomster som gir grunnlag for spesielle botaniske forekomster og et rikt biologisk mangfold. Særlig er vegetasjonen ved utløpet i Snåsavatnet rik og spesiell med en variert mosaikk av ulike naturtyper. Vassdraget beskrives som en fin representant for innlandsvassdragene i Midt-Norge med flere sjeldne og interessante plantearter. Feltet har også flere viktige våtmarksområder for fugl og en rekke arter hekker i vassdraget.

Kjenstadfossen, Sagfossen og Kleivfossen trekkes frem som fosser med vesentlig verdi for landskapsbildet. Kleivfossen er et imponerende skue i flom, selv om etablering av fisketrapp har redusert opplevelsesverdien. Her er det også etablert rasteplass og tilrettelagt for turister, fiske og friluftsliv. Fiskemulighetene i elva beskrives som gode.

Videre er det også store verdier knyttet til kulturminner og kulturmiljø, samiske interesser og landbruk, herunder reindrift.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 1.10.2013 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søker for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av saksbehandler. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Snåsa kommune behandlet søknaden om Kleivfossen kraftverk i Formannskapet den 13.8.2013 og fattet følgende vedtak:

"1. Snåsa kommune er positive til planene for kraftutbygging i Kleivfossen ihht oversendelse fra NVE av 10.6.2013. Tiltaket er i samsvar med kommuneplanens arealdel, og det vurderes ikke å være til videre sjenanse for vassdraget eller natur og miljø for øvrig.

2. *Snåsa kommune mener det må klargjøres hvordan fordeling på minstevannføringen skal være mellom det naturlige elv-/fosseløpet og fisketrappa."*

I bakgrunnen for vedtaket opplyser Snåsa kommune at Kleivfossen er en av 14 elvestrekninger i kommuneplanens arealdel som er lagt ut/planmessig tilrettelagt for kraftutbygging. Kommunen skriver videre at Kleivfossen i uminnelige tider har vært nyttet som kraftkilde til både sagbruk og mølle, og at området ikke fremstår som urørt. Snåsa kommune kan ikke se at den omsøkte utbyggingen vil medføre skade for miljøet eller være i strid med naturmangfoldloven §§ 8-12.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener det bare kan gis konsesjon til kraftutbygging i Kleivfossen dersom det pålegges avbøtende tiltak som sikrer verneverdiene og andre dokumenterte miljøverdier i området på en god måte. Fylkesmannen tilrår at det settes følgende vilkår til en eventuell konsesjon:

- *"Minstevannføring på min. 20 % av middelvassføring.*
- *Inntakskonstruksjon (Coandainntak) som hindrer fiskedød, særlig av hensyn til ål og storørret i vassdraget.*
- *Omløpsventil som sikrer vanngjennomløp ved brå stans i kraftverket.*
- *Plassering av kraftstasjonsbygg bak eksisterende bygg av hensyn til landskapsbildet i området og for å redusere støy fra turbinene."*

Sametinget har ingen merknader til søknaden, men minner om at dersom det oppdages spor etter eldre aktivitet i området under anleggsarbeidet skal arbeidet stanses og melding sendes kulturminnevernet ved Sametinget og Nord-Trøndelag fylkeskommune, jf. kulturminneloven § 8 2. ledd.

Reindriftsforvaltningen i Nord-Trøndelag har ingen merknader til søknaden.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag skriver i brev av 19.8.2013 at de går i mot at det gis konsesjon til Kleivfossen kraftverk. Med det store antall søknader om små kraftverk som er under behandling mener de det er unødvendig å gjennomføre dette prosjektet.

Naturvernforbundet mener tiltaket er i strid med intensjonene for kraftverk i vernede vassdrag og peker på at Kleivfossen inngår i verneverdiene knyttet til landskapsbildet. Naturvernforbundet mener argumenter om at området er preget av menneskelige inngrep, herunder en godt synlig fisketrapp, ikke kan brukes for å rettferdiggjøre flere inngrep. De peker i den sammenheng også på at det er mulig å forbedre fisketrappas funksjon uten et kraftverk, og at dette argumentet heller ikke kan tilleggs vekt.

Videre peker Naturvernforbundet på at de hensynskrevende naturtypene gråor-/heggeskog, bekkekløft og elveør-/grusør og rødlistearten klåved vil bli berørt av en utbygging. Når det gjelder artene ål og elvemusling etterlyser Naturvernforbundet en grundigere beskrivelse av hvilke undersøkelser som er gjort for å forsøke å identifisere disse artene. De mener at føre-var-prinsippet må tillegges stor vekt, jf. naturmangfoldloven § 9, og at det må legges til grunn at ål og elvemusling er tilstedet i vassdraget og at artene vil bli negativt påvirket ved en utbygging. Naturvernforbundet etterspør en vurdering av samlet belastning.

Naturvernforbundet mener at den foreslåtte minstevannføringen ikke er et godt avbøtende tiltak, og at inngrepet er stort i forhold til kraftmengden som produseres. De er uenige med søker i at kraftverket vil gi et betydelig bidrag til av strøm og mener området ikke vil ha mangel på kraft i årene fremover.

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 11.9.2013 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Snåsa kommune

Søker vil i samråd med aktuelle interessenter se på fordelingen av minstevannføringen mellom fossen og fisketrappa. Fisketrappa har ingen avtale om bruk av vann i forhold til rettighetshaverne og i forhold til trappa er det heller ingen krav om minstevannføring i hovedløpet.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Ål er registrert i vassdraget, men er ikke dokumentert i utbyggingsområdet. Rettighetshavere og lokalbefolkning som benytter vassdraget kan bekrefte dette, og hevder at det ikke er fisket ål verken oppstrøms eller nedstrøms fossen – helt ned til Snåsavatnet.

I forhold til en økning av minstevannføring som foreslått vil søker presisere at elva har en naturlig minstevannføring som tidvis er langt under 1,8 m³ / sek. Dette kan inntreffe i lange perioder om sommeren, men det kan også forekomme om vinteren.

En økning i minstevannføringen som foreslått av fylkesmannen, vil redusere produksjonen med ca 15 %, som vil bidra til en vesentlig reduksjon i lønnsomheten for prosjektet. Søker vil mest sannsynlig ikke gjennomføre prosjektet dersom 20 % minstevannføring blir en realitet.

Søker ønsker å ha fokus på vannføring i vandringsperioden for storørret om høsten (gytevandring).

Søker vil se på muligheten for en inntaksutforming som tar hensyn til storørret. Søker er imidlertid ikke enig i at et Coandainntak vil være en god løsning for Kleivfossen.

Inntaksløsningen reduserer fallhøyden med ca 1,2 meter, som vil ha stor betydning for produksjonsvolumet når total fallhøyde er 8,5 meter (ca 15 %). For lavtrykksanlegg med store vannmengder, som Kleivfossen, kan kapasitet pr. meter og nødvendig lengde på inntaket bli en arrangementsmessig utfordring. Det eksisterer inntaksrister med kapasitet på 500 l/s/m, som vil gi en minste ristlengde på 15 meter for Kleivfossen. Inntaksløsningen krever også en støpt kanal under selve inntaksristen. En slik kanal vil øke behovet for sprengningsarbeid på fossenakken. Oppsummert så vil et Coandainntak både øke kostnaden og omfang av inngrepet, samtidig som det reduserer produksjonskapasiteten for kraftverket.

Søker ser ikke at et absolutt krav om omløpsventil vil være nødvendig i Kleivfossen. Utbygd strekning er kort (ca 20 m), slik at en plutselig stans i kraftstasjonen ikke vil medføre vesentlig vannstandsending nedstrøms kraftverket. Med en omsøkt minstevannføring på 0,7 m³/s har søker, i søknaden, redegjort for at minstevannføringen vil bidra for at det opprettholdes et tilstrekkelig vanndeckt areal i elvestrekningen mellom inntak og utløp

Søker vil se på muligheten for å flytte kraftstasjonsbygget bak eksisterende møllebygning.

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

Søker/rettighetshavere har gjennom generasjoner vært og vil i fremtiden være en aktiv bruker av området, og ønsker å bidra til at området videreutvikles som et attraktivt sted i friluftssammenheng som lokalbefolkningen og andre brukere kan benytte. Dette vil skje i samråd med brukere / aktuelle interessenter.

Når det gjelder det estetiske ved Kleivfossen så er søker enig i at den er et fint skue. Dette uavhengig om det er mye eller lite vann i elva. Det kan faktisk være flere som stopper opp og nyter synet når det er lite vann. Det kan være ei like stor opplevelse på lite vann enn når fossen er stor og vill, det bråker noe forferdelig og rokket av vannet gjør at en blir våt. Verken dette eller bademulighetene vil bli berørt ved ei utbygging.

Videre vil søker/rettighetshaverne sterkt presisere den tradisjonsrike bruken av vannet i fossen til industrielt formål. Her snakker vi om en ca 300 år gammel tradisjon med både dam, turbinrør og turbin. Som følge av dette har vannet oppstrøms vært oppdemt uten at dette har ført til problemer av noe slag (fjell på begge sider der vannet er oppdemt). Denne bruken av vannet har heller ikke etter søker sitt syn hatt negativ påvirkning på verken fauna eller fisk verken opp eller nedstrøms i elva. Vår påstand er at det ikke vil føre til ulempe for verken fisk eller fauna om vi viderefører den ovenforne tradisjonen ved bruk av vannet i fossen.

Strandsnipa og klåvedforekomsten vil trolig ikke bli berørt av utbyggingen. Dette er også antatt og bekreftet av fylkesmannen.

Søker vil vurdere mulige tekniske løsninger for å hindre at fisk kommer i turbinene ved nedvandring.

Ang. nivået for minstevannføring: viser til kommentarer under Fylkesmannen.

Sametinget

Søker vil forholde seg til kulturminnelovens aktsomhetsplikt, og kontakte kulturminneforvaltningen ved evt. funn. ”

NVEs vurdering

Stortinget har vedtatt at det kan gis konsesjon til kraftverk med installert effekt mindre enn 1 MW i vernede vassdrag, under forutsetning at en utbygging ikke medfører virkninger for verneverdiene. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007) heter det at ”Hensynet til verneverdiene har avgjørende betydning ved konsesjonsbehandlingen og det vil derfor bare unntaksvis bli gitt konsesjon til kraftverk i vernede vassdrag”.

Landskap

I verneplanen trekkes Kleivfossen frem som en av tre fosser med vesentlig verdi for landskapsbildet, til tross for at fisketrappen i Kleivfossen har redusert fossens opplevelsesverdi. NVE konstaterer at omsøkt slukeevne på 80 prosent av middelvannføringen er svært høy for et nytt kraftverk i et vernet vassdrag. I følge søknaden vil det være overløp over dammen i 127 dager i et normalår. NVE mener at en maksimal slukeevne på 80 prosent vil frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk. I store deler av året vil Kleivfossen og den berørte elvestrekningen fremstå som preget av regulering.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag krever betydelig høyere minstevannføring i sin uttalelse enn hva som er omsøkt. NVE er enige i dette, men mener at økt minstevannføring ikke er tilstrekkelig for å avbøte de negative virkningene den høye slukeevnen medfører for landskapsbildet. Olje- og energidepartementet skriver følgende i klageavgjørelse for Råfoss kraftverk datert 5.1.2012: ”Det er et uttalt mål at vannføringen i et vernet vassdrag skal være variert og gjenspeile naturlig forhold også etter en utbygging.” Omsøkt utnyttelse er etter NVEs vurdering ikke forenelig med vernebegrunnelsen for vassdraget.

Naturmangfold

Storørret

Storørretbestanden i Snåsavatnet inngår som en del av verneverdiene i vassdraget. Jørstadelva er den viktigste gyteelva for denne stammen. NVE konstaterer at det er etablert en fisketrapp i Kleivfossen som gjør strekningen over fossen tilgjengelige for oppvandrende fisk fra Snåsavatnet. Dette har forlenget storørretens leveområde med om lag 3 km.

NVE konstaterer at Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener at inntaket må utformes slik at fisk ikke går i turbinen og at det forslås et Coandainntak. Søker skriver i sin kommentar til Fylkesmannens uttalelse at Coandainntak ikke er en god løsning, fordi det reduserer fallhøyden og øker utbyggingskostnadene. Et coandainntak vil i følge søker også øke omfanget av inngrepet, da det vil bli økt sprengingsarbeid. Søker opplyser at de i stedet vil se på andre mulige tiltaksutforminger som tar hensyn til storørret. NVE konstaterer videre at Snåsa kommune ikke mener at tiltaket vil medføre negative virkninger for naturmiljø.

Storørrestammene i Norge er av nasjonal interesse, jf. DN-Håndbok 15 (2001). De ulike stammene representerer store biologiske og kulturelle verdier som det er viktig å bevare. Storørret regnes ikke som en egen art, og er derfor ikke med på Norsk rødliste for arter. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007) er imidlertid vassdrag med storørrestammer likevel gitt stor verdi, og det fremgår at det er viktig å legge vekt på avbøtende tiltak dersom det skal gis konsesjon.

NVE er enig med søker i at et coandainntak vil redusere fallhøyden i en slik grad at det vil påvirke prosjektets produksjon og lønnsomhet i betydelig grad. NVE er videre enig med søker i at et coandainntak vil øke omfanget av inngrepet, noe som vil medføre negative virkninger for landskapsverdiene knyttet til fossen. Etter NVEs vurdering er coandainntak derfor ikke et aktuelt avbøtende tiltak for storørret i dette prosjektet. Søker skriver at de vil vurdere andre avbøtende tiltak for å hindre skade på fisk. NVE er ikke kjent med avbøtende tiltak som fører all fisk uskadet forbi kraftverket. Søker kunne heller ikke på befaringen utdype nærmere hva slags avbøtende tiltak de mente kunne hindre storørreten i å gå i turbinen. Konsekvensene av utbyggingen for storørretbestanden, og derav virkninger for verneverdiene, og kunnskapen man har om avbøtende tiltak er etter NVEs oppfatning av stor betydning for konsesjonsspørsmålet.

Ål

I følge søknaden er det registrert ål i vassdraget, men arten er ikke påvist i utbyggingsområdet. I verneverdiene pekes det på at det er ål i Jørstadelva. Fylkesmannen skriver i sin høringsuttalelse at et Coandainntak vil være nødvendig også for å hindre ål i å gå i turbinen. Naturvernforbundet skriver i sin uttalelse at det må legges vekt på *føre-var-prinsippet* i naturmangfoldloven § 9 når det gjelder virkninger for ål.

Ål er oppført som kritisk truet i Norsk rødliste for arter (2010). I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (2007) heter det at *"Tiltak som kommer i konflikt med arter som er "kritisk truet" (...) ikke kan påregne å få konsesjon"*. NVE viser til avsnittet over om storørret, der coandainntak vurderes som uaktuelt. NVE konstaterer at det er usikkerhet knyttet til om det er ål i elveløpet, men ut fra størrelsen på vassdraget er det etter NVEs oppfatning sannsynlig at det forekommer ål i vassdraget. NVE legger derfor til grunn at ål er til stede i Jørstadelva. En eventuell utbygging etter omsøkte planer vil etter NVEs vurdering kunne medføre skader på utvandrende ål, og derav medføre virkninger for verneverdiene, noe som etter vår oppfatning må vektlegges i vurderingen av konsesjonsspørsmålet. For en vurdering av føre-var-prinsippet viser vi til avsnittet under om naturmangfoldloven.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Kleivfossen kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapporten, høringsuttalelsene samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Kleivfossen kraftverk finnes det gyteområder for storørret og det er ål i vassdraget. En eventuell utbygging av Kleivfossen kraftverk vil etter NVEs mening være i konflikt med forvaltningsmålet for arter gitt i naturmangfoldloven § 4. NVE har også sett dette i sammenheng med andre tiltak i områder som kan påvirke disse artene. Belastningen på Jørstadelva er begrenset, da vassdraget er vernet, men elva innehar viktige gyteområder for storørret og arten kan bli negativt berørt som følge av en utbygging. Prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 er vurdert, og er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om tiltakets virkninger på naturmiljøet. NVE legger til grunn at den omsøkte inntaksordningen vil medføre store negative virkninger for utvandrende fisk. Slik NVE ser det foreligger det per i dag ikke nok kunnskap om avbøtende tiltak som er godt nok utprøvd til at vi kan fastsette fullgode vilkår for å hindre skade på ål og storørret.

NVEs konklusjon

Etter NVEs vurdering vil Kleivfossen kraftverk medføre negative virkninger for Kleivfossen som landskapselement med vesentlig verdi. Omsøkt slukeevne på 80 prosent av middelvannføringen vil etter NVEs vurdering frata vassdraget størsteparten av dets naturlige vannføringsdynamikk. NVE har videre lagt vekt på at det omsøkte tiltaket vil medføre uakseptable skader på en ørretstamme med stor verdi, og også medføre negative virkninger for ål, som er kritiske truet. Med dagens kunnskapsgrunnlag har vi ikke mulighet til å sette vilkår som effektivt hindrer skader på utvandrende fisk ved konvensjonelle inntak.

NVE mener at en utbygging av Kleivfossen kraftverk vil påvirke verneverdier knyttet til landskapsbilde og biologisk mangfold negativt og derfor er i strid med OEDs retningslinjer for små kraftverk (2007). Det gis ikke konsesjon til å bygge Kleivfossen kraftverk, jf. vannressursloven §§ 34 og 35, 1. ledd post 5 og 8.